

PERIÒDICH POLITICH VERMELL

== SALUT PÚBLICA == INTERESSOS POPULARS == ARTS Y LLETRES ==

Redacció y Administració: carrer de Ronda de la Universitat, número 6, Barcelona

— VENTA: 15 exemplars, 1 pesseta; Un número, 2 quartos. — Surt & llum los divendres ab tota regularitat. — SUSCRIPCIÓ: Espanya, 8 rals trimestre; Extranjer, 16. —

UN ESCÀNDOL

La setmana passada va veure a Madrid en judici oral y públich la causa formada á consecuencia d' haberse trobat en Romero Robledo un *lladre* dintre sa casa, al qual va llençar pe'l balcó ab gran heroicitat, segons deyan los periòdichs ministerials.

Pero anem als fets que resultan de la vista, y preparímethe nostres lectors á escandalitzar del modo com los conservadors saben descubrir delictes.

Lo primer que declara dels acusats, un tal Pere Muñoz, diu que anant pe'l carrer jugant ab uns amichs, aquests van tirarli lo sombrero al ayre, anant á parar al balcó del senyor Romero Robledo, y que per ser tart de la nit y no voler cridar, va enfilarse á buscarlo.

Dalt del balcó s' trobava quan lo senyor ministre en calçotets va adonarsen y s' posá á cridar: *lladres!*

Lo *lladre* llavors baixá tranquilment del balcó, pero al ésser á baix se trobá ab uns polissots que la emprengueren desseguida contra ellis á cops de sabre.

Luego fou portat á casa del mateix ministre, ahont un subjecte li prometé protegirli si declarava que son objecte era robar, per lo qual estava d' acort ab algun criat de la casa, y qual protecció á tal preu refusa decididament lo *lladre... en projecte.*

Fou conduhit després á la casa de socorro, y luego al govern, ahont se l' volia obligar de nou á que declarés que anava á robar.

—Vaig negar jo rotundament tal cosa, deya l' processat, y llavors me baixaren á un calabosso ahont me clavaren una pallissa. De allí van portarme á la presó, y de nou van garrotejar-me barbarament, y me tingueren tres dias sense menjar ni beure á fi de que declarés lo que volian. Després van ficarme en un sach y me amenssaren ab que moriria allí d' aquella manera si no declarava qu' estava en connivencia ab una criada pera robar, y que pera robar havia pujat al balcó.

Lo president va interromprel varias vegadas á fi de que se limités al fet, pero l' processat va insistir de ferm en sa denuncia.

—Perque no s' ha queixat avans?—li preguntá l' president.

—Perque m' deyan que tot alló ho ordenava l' autoritat, y temia que si feya la denuncia al jutje, al anarsen aquest me redoblarían los maltractes.

—Y pot acreditar tot quant ha dit?

—Sí, senyor, tant, que á consecuencia dels

cops y martiris soferts, estich malalt que casi no puch aguantarme.

Efectivament, la cara y ls posats dels processats feya llástima de mirar, y parlavan ab mes eloqüencia que l' mateix que feya la denuncia. S' aixeca un altre processat, Ricart Guiransola, y está tan malalt, que casi ni parlár pot.

Per fi reprimeix la tos, se serena algo y diu que no es veritat lo de la declaració.

Li manan explicar aquella contradicció, y diu lo següent:

—Quan me van portar pres van portarme devant del governador, lo qual va excitarme pera que declarés que pertenyia á una societat secreta que intentava assassinar al senyor Romero Robledo.

No se indigna encara nostres lectors, y tinguin paciència y calma pera arribar fins al fi.

—Després van ficarme á un calabosso, continuá l' processat, ahont de nou intentá ferme declarar lo coronel Oliver.

Ja tenim al *héroe* de la Mà Negra y de la Universitat desempenyant los càrrecs propis de son *honoris* uniforme.

Y continuá l' processat:

—Després van pegarme una pallissa. A la matinata van baixarme un paper pera que l' firmés. Vaig negarme á ferlo sens saber lo que deya; pero tant van maltractarme á garrotades y amenssantme de mort, que al últim no podent resistir mes, vaig posar una creu. Aquesta es la declaració del sumari.

Lo públich va horroritzar-se lliensant un mal comprimit temor de indignació.

Fins lo mateix tribunal restá un moment indecis, quedant la sala en un silenci mes eloqüent que cap ruidoss manifestació.

Y la victima infelís interrompé aquell silenci, continuant:

—Ab un dels cops que van donarme vaig anar de cap contra una fusta, perdent lo coneixement. En la presó Modelo vaig ésser bastonejat altrás varias vegadas, y vanprivarme d' aliment y aygua fins que declarés lo que volian. *Tres dias van tenirme dintre d' un sach sense menjar ni beure, y sols me visitaban pera pegarme.* Al despedirse sempre m' deyan: *D' aquest modo moriràs.*—En la set horrible que m' devorava, posava la llengua sobre ls ferros de la reixa pera sentir, ab lo fret del metall algun consol. Al fi, durant nou dias aquest martiri, vaig veure obligat á beure dels meus propis orins que tenia en lo cervex d' anar de cambra.

Prou. Fins la ploma versa d' indignació devant de tals canalladas, y val mes trencarla qu' esgrimirla en tan ignominiosa materia.

Dels tres processats, lo fiscal demaná l' absolució libre per dos, y dos mesos d' arrest per l' altre, per la falta d' enfilarse al balcó.

Y tots tres portavan prop d' un any de presó, ademés dels atropellis denunciats!

¡Pobre Justicia en mans d' aquesta gentussa conservadora, defensors de la propietat, de la familia, de la religió, del ordre y de las instituciones fundamentals de la bona societat!

T' apemnos la cara avergonyits de que tal gent encara puga manarnos...

LO SAYNETE

Un gran aconeteixement han pregonat aquesta setmana los venedors de papers: *L' agafada dels assassins del carrer de Moncada.*

Deixant apart que'l carrer de Moncada no fou pas l' assassinat, habem cregut desde'l moment que hi havia molta comedia en la tal narració, que tenia mes de novela á propòsit per fer passar lo rato, que de rigurosa veritat.

L' Aleu, aquell republicà del any 69 que tant indignament va portarse deixant son batalló á las barricadas del carrer de Ponent mentres ell fugia vergonyosament pera acceptar mes tart un empleo de jefe de policía de la provincia, aquest home, repetim, deu tenir ganas de agafar un xich de la popularitat que perdé deixant á la estacada lo batalló de la Estrella, y sembla que intentá trobar als assassins de n' Azemar.

Aixó ns está molt be, y tant-de-bó que n' sortís ab la seva y guanyés los 4,000 duros oferts per las societats de crèdits de Barcelona als que descubreixin dits criminals que nos altres tampoch deixariem de aplaudirlos.

Pero s' fa una novelesca pintura de las peripecias, traballs y engunias que va passar pera agafar á un supost culpable, y després de tanta gresca, resulta, segons contan periòdichs que n' semblan enterats, que l' tal descubrimet s' ha tornat aygua poll, y que l' agelat no era mes que un dels molts jugadors que s' guanyan honradament la vida anant per las liras á ensarronar pagessos.

En primer lloch, nos fa molta gracia que habenthi policía y guardia civil y tanta gent destinada á perseguir lladres, s' acudeixi á un particular, com se diu que acudí l' senyor governador á l' Aleu, pera confiarli una empresa de tal trascendencia.

Aixó sols indica, segons nostre pobret modo de veure, que las autoritats superiors tenen tanta confiança en sos subordinats, que... buscan

gent estranya pera desempenyar comissions delicadas.

Després també 'ns ha xocat molt lo cop de bombo i plaiets dels diaris conservadors per l'hassany a aleuheceta.

Pero que no 'ns vingan pintant la cigonya cantantnos las heroicitats del que 's pintà sol per fugir l'única vegada que en sa vida podia portarse com un héroe.

UN RECTOR

Conch un beamarre, que avens trabocay re va ser de la guerra carlista animal, que a dalt de la trona moita cops de la dona se ocupa jibentno me mes sempre mal.

La vol ten a terra, li mou tanta guerra, y 'l poca vergonya per dintre 'l seu pis si encensu seuria lo que li trobavau, de donas si menos n'hi té cinch ó sis.

Qui son eigas donas tan macas, bufonas, si al mano per moia jamay preguntau: Macadonas tates, molt bonas xicotas.

Tal es la contesta que 'us emportariau.

Si avuy es de juro, ningú se importari, si no vol peuarne no meny carn, no, puig fora una cosa molt poch religiosa y 's dich que ferian peat de debó.

Y andú a sa casa, y aquell gran tros d'asa trobbé en sa taule la carn a deadir, y si algú 'n protestia, abduá qué contestat.

¡Sabéu quina escusa ja hi trobe per dir!

No pezo, senyors, de carn a tot hora si vull poch meniarne, per mi no es privat. La butlla m'han dada ben autorizada, y a mi no se 'n priva semblant llibertat.

A volta la dona de dalt de la trona beamar contra 's homes que son jogadors, y ell juga al treuillu, pero ell no es un pillu, ell es un ministre de Nostre Senyor.

Miréu si té barra aquest gran bandiera, que aquets que no volen aná 's confessar, irat los reylas, los excofionats, y ell may no 's confessa per no variar.

Y en aquesta terra no hi ha jui 's altres, ¡oh poblet y fax gola de ser lliberal, deixant explotarte, deixant trapiarte per gent romanesa, per gent carcamal!

No veus l'enganyia? No veus com se 's rifa! Donchs fora, no voligas passar per llanu. ¡Abix la sotana! Que allà abont ella mana, veurás sols que impeta LA LLEY DEL EMBUT.

J. GONZALEZ

A pesar de que l'assumpto no es pas dels que mes se prestin a bromas, en lo número próxim pemém publicac una caricatura alusiva a la hassanya conservadora dels no nats lladres y assessins d'en Romero Robledo.

Prepariatse a saborejarla, perque 'l dibuixant s'hi vol luhir.

A las glorias conservadoras del carrer de la Fressa, del pont d'Alcudia, del descubrimet de conspiracions, etc., etc., ja s'hi pot alegir la del assessinat 'frustrat' d'en Romeret.

Y de las que mes caracterisa la marca!

Lo senyor Castelar, en lo discurs que feu en lo Círcol democrata progressista de Madrid, digué que 'avans d' usar lo serviilisme y la adulació cortesana, de primer se arrencaria la llengua y la daria a menjar als gosos.

No 's pot negar que aquestas paraulas son molt bonicas.

Y res mes.

Lo dimars d'aquesta setmana a las tres de la tarde caygué al mar en nostre port un noyet de nou a deu anys.

Dos joves se tiraren al aygua com un llamp, logrant salvar al noy de una mort certa.

En passios civilissims, procediria dar un premi als valents que exposaren sa vida pera salvar la del próxim.

Pero aquí, en mitj de nostra civilissió, las recompensas se guardan per los que van a missa, pe 's que fan eleccions a gust del goberna, pe 's que assisteixen a las carreras de cavalls y als toros, y pe 's que se enriqueixen ab negocis bruts.

A Girona la candidatura oficial va reunir fins a 139 vots, y la coalició 362.

No obstant, allí seguirán manant los conservadors per la voluntat del país.

Alguns se ficisan en la rareza de que en lo únich punt abont ha perdut la candidatura liberal de Madrid, haja sigut en lo districte de Palacio.

Y es natural.

Palacio... liberal.

Si l'aygua y l'oli es inútil que la barrejin.

Com que un y altra refusan ajuntarse.

Habém rebut la visita de un nou periódich titolat La Tempestat, que 's publica per una agrupació de llibre-pensadors de Barcelona.

Ben vingut sia dit company en la prempsa a defensar las ideas de llibertat de conciencia, y procuri guardarse de fiscals.

Entre 's conservadors está la cosa que bufa. En Romero esta rabios contra en Torenó. Los Silvelas estan que tiran contra en Cánovas.

En Pidal fins mosquearia als Silvelas.

En Quesada se abrahona ab los altres militars de la seva comúnió política.

Y l'compte de la Romero está desbanciat per tots los seus.

Entre 's conservadors ja no succeixit alló de que a la casa que no li ha pa tot son rahons, sino que ja 's barallan de pensar que se 's esta acabant la sopa boba.

Com que tras de la boca ja 's está fugin lo turro.

Lo únich candidat conservador sortit per majoria a Madrid, lo del districte del Palau, ara resulta que no es elector, ni elegible, ni paga contribució, ni té res que pugja justificar lo pendre assiento legal en los banchs dels regidors.

Era la única torsexa que faltava al goberna pera coronarse de... perfums conservadors.

Per los carreras de caballs que 's preparan en nostra ciutat, diuhen que han vingut molts ganduls de Madrid.

Ells podran matarnos la industria, pero al menos volen protegir las nostras animaladas.

Y com las carreras típicas son funcions de animals...

Lo resultat total de las eleccions municipals a Espanya, ha sigut lo següent:

De las 49 provincias, han triunfat los ministerials en 17 capitals, y las oposicions en 32.

Aquí va la lista.

Han guanyat las oposicions lliberals en Barcelona, Girona, Lleyda, Saragossa, Huesca,

Teruel, Valencia, Castelló, Murcia, Córdoba, Almeria, Jaén, Huelva, Badajós, Salamanca, Samora, Valladolid, Burgos, Logronyo, Avila, Santander, Segovia, Palencia, Ciudad Real, Bilbao, Oviedo, Orense, Pontevedra, Coruña, Palma de Mallorca y Madrid.

Y el goberna ha tingut escassa majoria en Cuenca, Soria, Toledo, Guadalajara, León, Vitoria, San Sebastián, Pamplona, Tarragona, Alcant, Granada, Malaga, Cadix, Sevilla, Caceres, Albacete y Lugo.

Per supost que en los pochos punts abont han guanyat, ha sigut forsan la màquina electoral, hns a punt de rebenstar la caldera.

Es tan fecundo lo periodo de las irregularitats conservadoras, que del mateix modo que en castella diuhen que a falta de pan buenas son tortas, los irregularisadors deuben dir que a falta de quartos bons son papers.

Han sigut irregularisats del districte del Congrés de Madrid, 150 ejemplars de un libre titolat Ripios Aristocráticos, que va amar ab tal montia a parar primer als encants que a las librerias.

En aquest ram cada dia hi progressém.

En l'arribal de Santa Bárbara de Benicarló las eleccions comensaren a vots y acabaren a tiros.

Lo sistema no pot ser més convincent.

Y adclantat... conservadorament parlant.

A Barcelona van votar 5939. Dels quals van votar contra 's candidats del goberna 4332.

Y a favor de las sangoneras conservadoras 627.

Si d'aquest número ne trayém tot l'element oficial, ben be pot dirse que quedan a Barcelona uns mitja dotzenota de conservadors.

Lo rector de Ayamonte (Alava), va ferse ell mateix president de la mesa electoral del poble, y al que anava a votar li feya treure lo bollet de haber combrगत en lloch de la papelleta electoral, y després encara no 'l deixava votar sino portava la candidatura carlista.

Vetajuq un mano que si fos ministre de la Gobernació, fora molt capás de deixar petits a n'en Sagasta y a n'en Romero.

¡Vaya un reverent mes aprofitat!

Lo goberna republicà y adclantat de Fransa, acaba de cometre una indignitat contra 's socialistas d'aquella nació.

A fi d'evitar que 's anar tuistas fessen una imponent manifestación en Paris lo 18 de Mars, aniversari de la proclamació de la Comune, lo goberna los prometé amnistiar tots los de sas ideas, que s'utrian condemna política.

Y 's anar tuistas aceptaren lo tracte, y cumplir se paraula no fent manifestació.

Pero ara 'l goberna ha publicat l'amnistia, que complert no més que a uns quants dels presos, Lluís Michel entre ells, y deixan a n'en Krapoukine y altres en las presons.

En vista de tal informalitat, los indultats s'han negat a sortir de las presons, per mes que 's obrissen las portas.

Podrán ser tot lo que vulgan los anar tuistas francesos, pero aquest acte 's honra com pochos més pugja trobarse de igual.

Y 's republicans democratas tan estúpits com sempre, divorciantse del poble pera fer un xich lo gust dels conservadors, sos enemichs.

¡Ah babaus!...

Lo consell d'Estad ha desestimad la competencia entaulada pe l'gobernadó de Madrid, respecte al processament del coronel Oliver, ab motiu de la degullina d'estudiants.

També 's conta que 'l mateix cos consultiu está inclinat a desaprobare la suspensió del Ajuntament de Madrid.

Y s'afegeix que progressaria lo procés d'en Villaverde, gobernadore de Madrid, per detenció arbitraria, a no comore la circumstancia de ser lo tal gobernadore y negar las Córts lo permis pera processario.

Y per fi de lista las denuncias dels assessins d'en Romero Robledo.

Decididament los conservadors están deixats de la mà del seu Deu.
Y si continúan gayre més en lo poder, aviat la guardia civil tindrà que deixar las carreteres para trasladarse a las oficinas del Estat.
Ahont podrá prestar ab més profit los serveys de sa institució.

A Orense un gos va dissoldre una professó, per creures los devots que era rabió.
Y donchs y la gloria del cel!
Aquestos catòlics may se recordan de la vida eterna, y al mes petit perill fugen que dona gust.

PENSAMENTS... IMPENSATS

La coalició electoral dona molt que dir.
Los ministerials confiesan que la victoria se deu als republicans...
En Sagasta penas agafar pronte de lo mànec de la puelita.
En Martos creu que a n'en Sagasta se li espera un desenganoy.
En Serrano la es bon coluccionista platónico, pero com fa tan temps que té penjada la espasa de Alcoico, ja está tota plena de rovell.
Se necessita un atrevit que la despenji y un amolet que la post en estat de servir.

En Martinez Campos vol que 'a trenqui la coalició, porque tem que, si no 'a trenca avuy, no li trenqui a 'n ell per las costillas la canya de la encombra de Sagasta.
En Lopez Dominguez vol ser tan xecropulos com don Arsenich, porque té una lam de ser ministre...
En Moret diu amen a tot.
Y que 'n dirém dels jefes republicans que 'han entrat en la coalició.
Per ara tot, porque encara son ilegals.
Moralaja, que diuen los castellans.
Una part dels partits monárquichs han lloyst unito ab tota los republicans...
Y 'l govern diu que la victoria se deu als republicans.
Lo rey Amadeo, quan se convencé de que la Espanya no 'l volia, va renunciar generosamente al tron, y desde aquell dia consensá a ser simpático a tot hom.

Lo capellá de la ermita de la Mare de Deu de Mont, prop de Tortellá, te una majordona de uns divuyt ó dinou anys, filla de Salas.
Lo pare d' aquesta majordona aná a veure sa filla, y la troba que s' inflava del ventre.
Aná a veure al reverent, y li preguntá mitj escamat, qu' era alló de sa filla.

Y 'l reverent li digué que alló eran las ayguas, y que no 'n passés cap cuydado per la port lletja de la cosa, que tot lo mes que podia succehirli era que 's tornés hidròpica, y aixó ja se li curaria ab facilitat.
Lo bon jan del pare s' ho cregué com un ruch, y marchá tranquil.
Pero vet aquí que als quatre ó cinch mesos torna a veure la seva filla, y me la troba ab un bombo que no deixava lloch a dubtes de quina classe de hidropesia patia, anyadint ella a son pare que li havia causat lo capellá, ab lo que feya vida matrimonial.
Enfufitamat empren lo pare al reverent, y li diu:
— Pare, m' estranya molt que un home com vosté y ab lo càrrech que representa, pugafes unas accions tan criminals com la de deshonrar la meua filla, deixantla en l' estat que 's troba.
Y saben que va contestar lo reverent?
Atenció:
— Ja 'm creya jo que 'm vindria dibent que estranya molt aquestas cosas, pero li asseguro que no hi ha motius pera estranyarse; si hagués quedat prenhat jo, si que tindria de estranyarho molt; pero que hi hagi quedat la seva filla, no té d' estranyarho gens, porque es lo mes natural del mon. (Textual).
Ara diguin si aquest capellá no 'a mereix un premi per la franquesa.
O una bona garrotada per poca vergonya.

Lo rector de Florencia está rabió, porque també l' han posat a la llista de pagar consums.
Y saben quina n' ha fet en venjança?
Donchs no toca la oració del demati, per estar-se mes temps al lit.
També mogué ser escándols lo dit rector a las mares que portaren sas fillas a veure un casament que 's feu en la casa quartel del reverent enotatant.
Ah pillin!
Tens por que s' acabi 'l género de nevódas y majordonas si 's casan totas las noyas?
Y rahó que no 'l falta.

Lo vicari de Vandellós, provincia de Tarragona, ha fet una contracta ab los vehins de Mas de Riudoms, obligante a anarlos a dir missa cada dissapte y diumenje per la contribució espiritual de sis pesetas al any cada casa d' aquest últim poble.
No 's pot negar que 'l tal vicari es dels que seben espavilarse.
De Pratdip ne diuen las poblacions de sos voltants lo poble de pochi padrins.
Y saben per que?
Per que quan hi ha un bateig lo rector no vol admetre 'l padrins si no han anat continuament a missa y sovint a confessar, si 'l padrins son pobres.
Que si son rics ja s' aconsola ab que li fassin un bon regalet.
Ab aixó del modus vivendi, lo rector de Pratdip també busca 'l seu.

Un sagristá de Villanueva del Fresco ha arrencat una orella de una mossegada a un seu colega en sagrista.
Si no 's adopta lo carretó y 'l llas per aquesta gent, estem perduts.

Un terremoto de Segorbe no ha fet res mes qu' encorrar una iglesia.
La mà de Deu es sabia.

Lo bisbe de Orihuela ha excomunicat un prebere.
Está vist que las excomunions van de capa cayguda.
Ja 's donan a qualsevol.
Per aquest camí, aviat, ni 'n desjitare.

Lo bisbe de Santiago pensa passar un quant per tot lo mon catòlich a fi de recullir quantos per una funció de iglesia.
Lo catolicisme tot ho cotisa ab quartos.

EPIGRAMAS

L' altre dia l' heres Cots, ab casadora conversant, va dirme ab lo Ramont:
— Jo per tira 'la guerra a tot.
Y al partit' aixó té rahó, puix segons explica en Feu, cada dia diu que 'l veu tirant sempre un carretó.
Per tot costa la Coloma que 'l seu marit Corominas es dels del art de la ploma; y es cert, puig m' han dit (no es broma) que fa negoci ab gallinas.

PABRY SORABÉ

Sentat al confessional cumplí sa santa misaó ab ferventa devoció a' datava 'l pare Macari.
— Qué 'us acosa la consciencia diu lo pare al penitent.
— Oh pare! ab molt sentiment, reclamo justa sentencia.
Paré un any ó un xiquet mes que 'm van casar; quin mal punt! vas dirme.—Dels dos feunt un.— y hem peuat... porque som tra.
— Oia, qué tel, Rosellá!
— Per ara, molt be, Mateu.
— Diu que 's hijo de Maria!
— Si.
— Creu que m' agradiaria poquer ser cinoy de Deu.

FLORES

PENSAMENTS

Si vols conxias a tos verdaders amichs, parla a tot hom; tal com sentis: prompte 'l veuras lliure dels que no ho sigan.
La aplicació de la pena de mort al homicida es tan absurda, que portada al davre extrem de sa lògica consecuencia acabaria ab la humanitat, fent del últim home un suicida.
L' or embuta.
La sanch del púbic es la seva del arbre de la llibertat.
Lo mon es una joia.
La reacció combat a la blasfemia, y no prohibeix lo para-llamps, que es lo sistema de tots los renecs hagués y per haver.

ACASTOS

XARADA

En Pau, forner del meu poble, s' ha format una ho dos tres fest ho tres quarta dia; y ara, segons tingh entés, casa sbo fill tot depreca ab una de Montorós; una tal ho dos tres quarta mes dos festó que un confós.

ABEDRABAL

SOLUCIONS

¿ LAS CARMINAS DEL NÚMERO PASAD? MURCANA: — Tap. Pap. Rap. Nap. Cap. XARADA: — Mos ca tall.

LOS SET PECATS CAPITALS

(DOCTRINA CARCA)

Lo primer SUPERBIA

Lo segon AVARICIA

Lo tercer LUXURIA

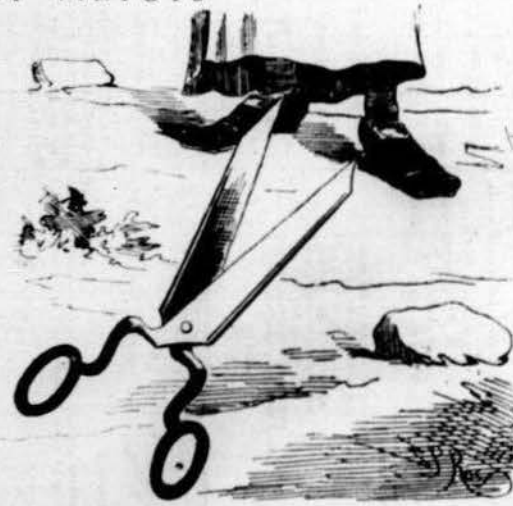
CONTRA AQUESTOS SET PECATS HI HA SET VIRTUTS

Contra superbia HUMILITAT

Contra avaricia LLIBERALITAT

Contra luxuria CASTEDAT

(Se continuar )